

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Рік I.

Київ, середа, 15 жовтня 1941 р.

Ч. 31

НАПЕРЕДОДНІ 20-РІЧЧЯ ГЕРОЇВ БАЗАРА

21 листопада цього року минає 20 років від трагічного епізоду повстанчого рейду ген.-хор. Юрка Тютюнника зза дротів польських таборів аж від самий майже Київ. Пам'ять про отамана Тютюнника до сьогодні жива на Україні. Аж до 1929 року намагалися більшовицькі «спривірити і використати» для себе отамана, підступно заманеного через Збруч. Коли виявилось, що отамана не зломити, ані збити в цьому революційних задумів, — генерала Тютюнника розстріляли в Москві з особистого наказу Менжинського.

Рейд отамана Тютюнника, що його речення наближається, був останнім воєнним виступом Української Армії. Рейд тривав 16 днів в найважчих умовах. Пішли на нього найкращі і найзавзятіші. Група показала чудеса героїзму і витривалості. Та підняти Україну до зброї не довелося. Надто глибокі були рани народу, а рука надто довго тримала зброю і опадала вже в безсиллі. Так мусив отаман Тютюнник провадитись із своїми героями назад в західну Волинь. Зате частину цілком виснажених, напівзамерзлих тютюнниківців зловили більшовики і зашудили на розстріл.

Під м. Базаром поставили цих 359 перед кулеметом. Та хвіртка назад у життя ще не була замкнута. Червоний комісар звернувся до повстанців з агітаційною промовою, обіцяючи помилування всім, хто погодиться служити в червоній армії. Тоді виступив козак Шербак і гукнув своє неперемірне: «...Краще смерть, ніж служба ворогові! За нас помотиться весь український народ!...». Залунав речитатив кулеметів, зливаючи із гімном «Ще не вмерла Україна», що його співало 359 невимручких.

Це є героїчна історія Базара. Історія трагедії, воєнної поразки, що стала перемогою. Бо Базар був легендою, що з неї черпали силу до боротьби падаючи Тютюнника та тютюнниківців. А сьогодні здійснюється слова козака Шербака. Більшовизм колає на фронтах війни. Колає, підірваний нашою революційною боротьбою, нашим хотінням жити й рости на руїнах червоної тюрми народів.

20-річчя Базара повинен вільний український народ відсвяткувати як найбільш урочисто. Базар — це традиція нашої збройної сили, це символ українського героїзму, це правда про воскресіння мертвих героїв. Бо це вони — герої Базара і інші стоять сьогодні біля нас і дивляться на наші задуми та дії. І чуємо сьогодні їх владний наказ: Не будьте гірші від нас. Довершіть те, за що ми змагалися і за ще виали!..

Українство на західних українських землях до часу загартування їх совєтами і на чужині святивало річницю Базара рік-річно як «Свято Жертви». Є доволі багато літератури про Базар. Для поетів і мистців був він джерелом натхнення. Коли за 40 днів повториться двадцятий раз річниця 359-ох, ми зобов'язані зустріти її не тільки в душевному поклоні, але й широким маніфестацією, що буде першим всенародним святом вільної України.

Під Базаром західом обласного центру в Житомирі повинно бути

ВИНИЩУВАННЯ РЕШТОК ОТОЧЕНИХ СИЛ БІЛЯ ВЯЗЬМИ

ХОРВАТИ ВИТРИМАЛИ ПЕРШЕ БОЙОВЕ ХРЕЩЕННЯ

Головна квартира Фюрера, 13 жовтня

Головне Командування Збройних Сил повідомляє: Операції на Східному фронті проходять планомірно. При переслідуванні решток противника, які рятувалися втечею після бою біля Азовського моря, вдалося наздогнати і знищити совєтське з'єднання. До наших рук потрапили 1100 полонених і 33 гармати. В районі бою на схід від Дніпра один хорватський полк витримав своє бойове хрещення.

Знищення оточених під Вязьмою сил наближається до кінця. Під Ленінградом повторні спроби ворога прорватися були відбиті з дуже тяжкими для нього втратами.

Бомбардувальники минулої ночі бомбардували важливі воєнні споруди в Москві.

У війні проти Великобританії бомбардувальники в ніч на 13 жовтня успішно атакували індустріальний центр Манчестер і портове місто Гуль. Дальші атаки були спрямовані проти аеродромів і портових споруд у східній та південно-східній Англії. Один бомбардувальник затопив на схід від Грейт Ярмута торговельне судно на 8000 рбт. Далекобійна артилерія війська та військово-морського флоту обстріляла з помітними результатами радіостанцію в Дуурі.

В районі Ламанша німецькими винищувачами збито за вчорашній день шість, а стороновими суднами два англійських літаки.

В Північній Африці німецько-італійські війська в ніч на 10 жовтня провели під Тобруком вдалині місцевий наступ. Відбито підтриману танками контратаку англійців. В ніч на 12 жовтня бомбардовано місто і порт Тобрук, у повітряних боях збито 5 британських винищувачів.

Минулої ночі велике число англійських бомбардувальників зробили наліт на Північно-Західно, Західно та Південно Німеччину і скинули по багатьох містах фугасні й запалювальні бомби. Серед цивільного населення є жертви забитими й пораненими. У різних містах зруйновані і пошкоджені будівлі. Нічні винищувачі збили дев'ять, а зенітна артилерія чотири англійських бомбардувальники.

МОСКВА БІЛЬШЕ НЕ ОДУЖАЄ

7 жовтня в повідомленні Верховного Командування Збройних Сил було лаконічно зазначено, що на інших відтинках наступальні операції також продовжувалися в попередньому напрямі; більш докладно сповіщалося про це в спеціальному повідомленні з 8 жовтня.

В той час, коли піднесені фланги більшовиків був розбитий правим флангом нашої армії, німецькі штурмові загони в середині фронту випереджали найкращі і найсильніші армії Тимошенка, які йшли на захист Москви.

Відомо про два великих бої, які вже закінчуються. Після того вдалось оточити велика совєтських армії під Вязьмою і 3 совєтських армії під Брянськом, приблизно 200 км на південь від Вязьми.

Тимошенко, якому заздалегідь щедро були зарозані лаври за його успішні наступки, за 7 днів бороть-

би позбувся останніх боєспроможних совєтських армій.

Сталин і Черчілль можуть викреслити ще 60 дивізій. Вони також можуть кинути наші на оточені в Ленінграді армії Ворошилова. Ми маємо міцне німецьке кільце навколо Ленінграда! Німецькі збройні сили завдають ворогові останнього (жортельного) удару, який, як сказав Фюрер 2 жовтня в своєму наказі німецьким солдатом, повинен знищити ворога ще до початку зими.

Цими днями надійдуть далі повідомлення про хід операцій.

Нові просування, нові гігантські цифри трофеїв і полонених свідчать про те, що Москва оздала далеко дідару, від якого вона більше не одужає.

В цей історичний час німецький народ шанує від широго серця свого Фюрера і його солдатів.

негайно точно встановлено місце, де сталася Жертва. Від очевидців треба б описати все відома їм про рейд і розстріл. Окремий комітет Базара повинен підготувати програму великого релігійно-національного свята на місці розстрілу. 21 листопада по всій Україні мають відбутися вісправи в церкві, академії (концерти) та реферати. Зокрема в школах повинно учительство розказати молоді, як її батьки вмели вислати за неї.

Під Базаром могла б присутні на святі розпочати сплати могилу, на якій має стати монументальний пам'ятник. Конкурс на нього повинен розписати Комітет Базара, а прибуток від продажу фотопроектів, а також від фото місця розстрілу та портретів отамана Тютюнника, повинен іти у фонд на збудування пам'ятника. Наша поліція могла б у

день 21 листопада зорганізувати естафетний біг з прапором з землею з могили в Базарі до Печерської Лаври або до св. Софії в Києві, де цю землю можна б замурувати під відповідним написом у стіні храму.

Ось цих кілька думок подаємо на обговорення провідних кіл українства. Наш народ набере сил зі слави і героїзму тих, про яких пам'ять не умерла на Україні й досі. Нашій молоді покажемо наші національні святощі, яким вона віддасть своє серце і увагу. Перед світом покажемо першу примету культурної нації: шанування своїх національних героїв. Опльовуванням більшовиків протиставимо глибокий національний протест до величчю і героїчною в нашій історії.

Я. О.

БОЇ НА СХОДІ МАЮТЬ СВІТОВЕ ІСТОРИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ

БЕРЛІН, 11 жовтня. З спеціальних джерел нам повідомляють: за останній час зведення Верховного Командування Збройних Сил Німеччини щодня випускує нову сторінку в книгу світової історії. Коли порівняти інформації двох воюючих сторін про перебіг східної кампанії, виникає зовсім протилежне враження. Крім жалюгідних спроб совєтів приховати хоч на короткий час успіхи німецької армії, в московських газетах провадиться кампанія вихвалання совєтських генералів.

Або маршал Ворошилов із своїми дивізіями прорвав кільце навколо Ленінграда, або його колега Будьонний на правому флангу південного фронту відцент розбив німецьке військо, або йдеться про головного козира Совєтів — маршала Тимошенка, який в своїй уявленій атаці збирався в допомогою добрих військ Совєтів знищити центральну частину німецького фронту.

Коротшими були московські повідомлення, коли мовилося про місце подій. Німецькі повідомлення, навпаки, утримуються від згадування на чільне місце окремих командних осіб, зате подають явнайбільше географічних вказівок, коли це тільки не шкодить воєнному інтересу. На мільйонах географічних карт в Ні-

меччині і на фронті червоними рисами відмічається просування вперед німецьких частин. Раз-ураз більша совєтська територія залишається позаду цієї риси.

А втім вже видно, що йдеться про цілу низку територіально відокремлених, але об'єднаних єдиною метою операцій. Ця мета полягає в плановому знищенні більшовицьких сил. Перший успіх жовтневих боїв, про який Верховне Командування Німецьких Збройних Сил повідомило нам 7 жовтня, — це бій на півночі від Азовського моря. Доля ворога знову залежала тут від точного погодження між різними частинами. В той час, як німецькі та румунські війська гнали противника з заходу вздовж узбережжя, інші німецькі частини, підтримані італійськими, угорськими та словацькими, тиснули на совєтські війська, що тікали з Дніпропетровського напрямку. Поки 6 або 7 совєтських дивізій чекали смерті в цьому залізному оточенні, головна частина німецьких військ наблизилася до північно-східного берега Азовського моря.

Коли подивитись на карту, то видно, що це створило безпосередню загрозу Донському басейнові, що має таку величезну господарську вагу у Совєтському Союзі.

НАСЛІДКИ БРИТАНСЬКО- СОВЄТСЬКОГО ВСТУПУ В ІРАН

Британсько-совєтський вступ в Іран мав своїм наслідком більшу реакцію на Близькому Сході, ніж всі дотеперішні британські акти насильства. Закінчився трюк британської пропаганди, спрямованої нібито на додержання незалежності великих країн на Близькому Сході. Так висвітлює цей факт одна турецька газета, зазначаючи також: воєнні переваги Англії від захоплення Ірану ніколи не стануть такими великими, щоб вони змогли виправдати втрату британського авторитету і політичного кредиту Лондону, як на Близькому Сході, так і серед всіх самостійних нейтральних країн світу. Цей напад позбавлений законних і моральних підстав.

Газета «Таврі Ефкар» додає, що тепер ніхто не повірить змешвенням Британії про додержання нею незалежності і суверенітету країни, поки в Ірані залишиться хоч один британський чи совєтський солдат. Англія одночасно з зайняттям Ірану втратила свій важливий політичний інструмент політики і своєї політичної пропаганди на Близькому Сході.

Провідні політичні кола Малої Азії вважають, що напад на Іран був вчинений виключно з англійської ініціативи. Анкарське радіо пояснює, що Англія завжди вороже ставилася до участі Росії у вирішенні питання про Малу Азію, тепер же англійці чомусь заперечують про сильні британсько-російські інтереси в Ірані.

Велика стамбульська газета «Кум-гуріет» відмічає велике занепокоєння турецьких кіл в зв'язку з таким співробітництвом Британії і Совєтського Союзу.

Люди любили на Близькому Сході не повірити, що Москва в своїх розрахунках на Іран обмежиться зайняттям Перської затоки. Пани з Кремля зовсім не мають наміру створити в Ірані новий фронт, бо в них зараз є певучіші завдання на Західному фронті. Лондон в свою чергу запевняє, що така легка перемога в Ірані допоможе піднести моральний стан совєтських мас і, крім того, відкриє Москві допоміжний шлях.

Не забуваючи про те, що більшовицький імпералізм передбачає в своїй програмі напад на Персію, на Близькому Сході вклевнені в тому, що цей напад зроблений з ініціативи Англії. Є підозра, що це не допомога Совєтам з боку Англії, а щось шртілєжне. Запевнення Англії в тому, що тепер за допомогою Совєтів утворено «надійний» заслін на шляху з Кавказу до півдня, на Близькому Сході розуміють інакше. Поперше, Англія не почуває себе досить міцною, щоб встановити цей заслін, подруге, Лондон має в Ірані совєтські дивізії, як «гарматне м'яз» № 1 для захисту англійських інтересів.

Щодо США, то Рузвельт ніби не помічає нападу на Іран і не заважає більшовицькові відкрити шлях до Малої Азії.

Вісті з фронту

Кронштадт під вогнем важкої німецької артилерії

9 жовтня важка німецька артилерія знову успішно обстріляла советську воєнну гавань Кронштадта. Після завоювання німецькими військами балтійських гаваней і островів Езеля Кронштадт лишився єдиним важливим опорним пунктом советського балтійського флоту, що уже перед тим був сильно пошкоджений.

Поряд з своїм значенням опорного пункту флоту Кронштадт відіграв особливу роль в советському господарстві. Через гавань Кронштадта йшов советський ввіз вугілля, металевих виробів, будівельних матеріалів і бавовни.

Як розповідають очевидці з фінського боку, місто і фортеця Кронштадт вже кілька днів оповиті густими хмарами чаду й диму від пожеж і розривів німецьких гранат.

Під Ленінградом підбито вісім 52-тонних танків

БЕРЛІН, 12 жовтня. Протягом 10 жовтня на фронті під Ленінградом німецькими військами знову були успішно відбиті спроби Советів вирватися з оточення. Більшовицькі даремно вжили найважчі танки з метою прориву.

В цих боях особливо відзначився унтер-офіцер однієї німецької зенітної батареї.

Хоч советські танки часто цілком підходили до розташування німецької артилерії і командир зенітної батареї вже був поранений, артилеристи продовжували стріляти під керівництвом командира своєї батареї.

Протягом 70 хвилин унтер-офіцер відбив з зенітної артилерії вісім 52-тонних танків більшовиків.

Незліченна кількість полонених та здобичі

МТІ повідомляє зі Східного фронту:

В ході операцій об'єднаних збройних сил на Україні швидко посувається знищення оточених советських військ.

Намагання оточеного ворога прорватися виявилися загальною значно слабшими, ніж можна було спостерігати в подібних ситуаціях під час попереднього ходу війни. Число полонених, як і кількість здобутих військових матеріалів, не можна визначити навіть приблизно. Збройні сили об'єднаних військ, які не брали безпосередньої участі в оточенні, частково окупували берег Азовського моря, а частково проникають, переслідуючи ворога, до лінії Дніпа.

Угорські війська успішно провели оборону дніпровського відтинку і готуються до нових операцій.

Утворено кілька могутніх кілець

БУДАПЕШТ, 10 жовтня. МТІ повідомляє зі Східного фронту:

Об'єднані армії розірвали в чотирьох місцях частини советської армії і утворили кілька могутніх кілець, в яких оточені советські сили. Знищення оточених советських сил йде на повний хід. Советські армії цілком несподівано зазнали надзвичайно швидкого нападу об'єднаних військ.

Характерно, що для підтримки оточених військ були послані повітряні сили в разючо невеликій кількості.

На угорському відтинку фронту оточені советські війська намагалися прорватися в південному напрямку.

Угорські війська знищили потужні советські перешкоди на східному березі Дніпра.

Японський контрудар проти економічної блокади

Англія і США побоюються, що підтриманий капіталістами вплив жидівсько-демократичних клів Англії та США в південно-східній частині Азії може зазнати поразки. Крім того, тубільні народи могли б якнайкраще порозумітися, відшукуючи під проводом Японії нову форму державного ладу. Опі побоювання спричинили економічну війну в Тихому океані. На початку цього року Руавельт відмовився укласти з Японією торговельний договір.

Далі виникла заборона експорту товарів, яких потребувала Японія. Мілітаризація Філіппін посувалася швидко, а японський вплив дійшло до заборони японського кредиту в США. Англія і Нідерландська Індія підтримали цей виступ проти Японії.

Намір, що приховувався за всіма цими заходами, ставав все яснішим. Хотіли перешкодити Японії розгорнути її економічні можливості. Це був старий метод, який Муссоліні назвав «Білою війною». Його вже застосовано проти Італії, але він не дав бажаного результату. Як годі намагалися поставити Італію за межі всієї світової економіки, так і тепер іде спроба виключити Японію з американсько-англійсько-нідерландсько-індійського економічного життя.

Японія не лишає цієї спроби без протидії. 14 днів тому начальник японського комітету планування господарства заявив, що ще при складанні плану на 1940 рік англійська, північно-американська і нідерландсько-індійська сировина не була взята до уваги. А втім, Японія мала змогу відмити деякі політичні успіхи в південно-східній частині Азії, які дали їй економічну користь. Була також укладена угода між французьким Індокитаєм та Японією. Розрахунок між ними проведено в іонах. Це перешкодило Англії і США зробити будь-який тиск на Японію в цій справі. І це не єдина вигода, якою Японія дозволила собі скористуватися. Японія уклала також свій перший кредитний договір з королівством Таї.

Ось як стоять економічні справи там, де США та Англія намагалися через блокаду японського кредиту створити настрий криза. Але, завдяки рішучій протидії Японії, вони зазнали поразки.

ЯСНА ВІДПОВІДЬ ФІНЛЯНДІЇ НА ЗАГРОЗУ АНГЛІЇ

ГЕЛЬСІНКИ, 12 жовтня. Недавно англійський уряд надіслав Фінляндії ноту про те, що Англія розглядає Фінляндію як ворога, коли остання зробить напад на советську територію.

Ця погроза була зроблена з характерним для англійців обуренням, а саме: уряд його величності змушений буде в разі збройного нападу Фінляндії на Советський Союз розглядати Фінляндію як члена осі. Коли Фінляндія побажає прийняти від Великобританії умови щодо закінчення війни проти Москви, Лондон готовий доброзичливо обміркувати пропозиції в справі повернення відносин між Великобританією і Фінляндією.

Фінський уряд у зв'язку з зайняттям Петроскої, відповів Англії так: 30 листопада 1939 р. Советський Союз зробив необгрунтований і неспровокований напад на Фінляндію. Тому 14 грудня Ліга націй, на підставі ст. 16 статуту, визнала Советський Союз за агресора.

10 березня 1940 р. Фінляндія змушена була погодитися на мир з Советським Союзом. Фінляндія позбулася важливих частин своєї території. Крім того, Фінляндія дала згоду збудувати на користь агресора залізницю, що загрожувало безпеці Фінляндії і всієї Скандинавії.

В ноті зазначається, що 22 червня 1941 р. повітряні збройні сили Советського Союзу бомбардували фінські військові кораблі і фортифікаційні споруди.

Другого ж дня в офіційній московській газеті «Правда» було зазначено, що фінів треба стерти з землі.

25 червня почалися систематичні напади на численні пункти Фінляндії. У липні Фінляндія перейшла до збройного захисту. Боротьба Фінляндії є самозахистом. Важливі області Фінляндії знаходяться ще у ворожих руках.

5 залізничних ліній, що проходили від Мурманської залізниці до фінського кордону, також як і побудовані у пустинній Карелії нові шляхи сполучення і численні аеродроми, незаперечно викривають плани нападу Советів на Фінляндію і небезпеку стратегічного становища останньої.

Ніхто не може заборонити Фінляндії захистити себе шляхом зайняття цих областей, тим більше, що вони заселені фіннами.

Фінляндія веде оборонну війну. Вона тепер бореться не одна. Незрозуміло, чому Англія повинна розглядати Фінляндію як відкритого ворога в цій війні проти Советського Союзу в той час, як політика Фінляндії спрямована на додержання добросусідських відносин з Британією.

НАУКОВО-ДОСЛІДНІ ЗАКЛАДИ В СПРАВІ ХАРЧУВАННЯ

Науково-дослідницька діяльність у всіх галузях господарчого життя Німеччини, не дивлячись на війну, незмінно триває. По багатьох галузях помітно навіть значне покращення. Це, зрозуміло, стосується утримання війська та робочої сили, особливо харчового господарства, наукової боротьби за країні прибутки, крашу переробку, доцільне використання тощо.

За небагато місяців утворено Державний заклад м'ясного господарства, який має бути центром досліджень з усіх питань використання і переробки м'яса. Будова його була взята за основу утвореного нового дослідного закладу, Державного закладу в питанні переробки зерна. Останній підлягає безпосередньо міністерству харчування і має зав-

дання шляхом наукових досліджень, шляхом практичного досвіду і винахідництва поширити і поглибити наукові та технічні основи переробки зерна, особливо млинарства та хлібопечення.

Народно-господарське значення такого роду установ безсумнівне. Відомо, що господарсько-харчові товари дуже чутливі до зовнішніх впливів. Ще досі можливі серйозні втрати від недодільних методів обробки і переробки. В царині транспортування, зберігання й обробки є ще багато питань, які треба розв'язати в інтересах народного господарства. Через те, що хліб найважливіший предмет харчування і збіжжя утворює базу для дальшого розширення ринку харчових продуктів, цей новий німецький дослідний заклад набуває особливо великого значення.

МОЛОДЬ УКРАЇНИ

Одні з найхарактерніших особливостей більшовиків—це розходження між їх теорією і дійсністю, між словами і ділом. Це стосується до всіх галузей життя, починаючи від економіки і кінчаючи духовними сферами. Така розбіжність була у відношенні конституції і програми партії до реальності. Коротше кажучи, і теорія, і політика, народна «любов» до батька Сталина, і «радість» в зв'язку з випуском нової книжки чи якоїсь лотереї були наскрізь фальшивими. Ця фальшивість, ця лицемірність перейняла і все суспільство і навіть особисте життя людини. З дитячого садка до вищої школи дітям і молоді вбивали в голову доктрину марксизму-більшовизму. Молодь, як і вся людина «другої російської імперії» жила подвійним життям. Одні життя зовнішнє — практичне і зовсім інше життя внутрішнє — для себе. Важко і гавтіть неможливо було жити на Україні таку людину, що б не вела це подвійне життя. Жиди і їх загрози двоялися тому, що во-

ни видавали себе за чесних, за людей, що дбають про нарід, а насправді вони були безчесні, грабували і гнобили нарід; вони на словах визнавали рівноправність народів і, разом з тим, називали українців «голами».

Нарід же під тиском НКВД мусів вдавати, що він вірить в цю жидівську брехню, що йому живеться гарно і довільно і разом з тим в глибині душі страждає від ненависті й образу.

Тому то і не дивно, що всі збори, всі заїдання, починаючи від колгоспних зборів і кінчаючи сесією Верховного совета, були суцільною виставою. Ця стрипна дійсність накладала свою печать і на всю нашу молодь. Жидо-більшовицька обставляла справу, що ніби молодь приймала якусь участь в керівництві державою, що ніби молодь активно втручалася в суспільні справи, що ніби вона мала широку перспективу. Відомо, що жидо-більшовицькі рекламували на весь світ, ніби найшасливіша молодь — советська. Насправді це зовсім не

так. Культурні розвідки жидо-більшовицькі відміняли студіюванням історії партії, бюстотуції, вивченням біографій вождів і зокрема Сталина. І це на протязі цілого року з осені до самого літа, а з наступном місяці осені все починалося спочатку. Час, який лишався від цього, заповнювався зборами, заїданнями, нарадами, зльотами тощо. Жиди і більшовицькі боялися хоч на одну мить лишити дозвілля молоді вільним. Все це робило життя безбарвним і нестерпно сухим. Роль цього духовного ката виконував комсомол. Сталін називав комсомол «інструментом партії». Та й справді, в комсомолі жидо-більшовицькі отруївали молодь, при допомозі комсомольської муштри робили її полярними рабами жидо-більшовицькі. В комсомолі керували жиди, тому не дивно, що комсомольський комітет при університеті називали «ліжогою», бо сиділи там самі жиди.

Совети козирали перед усім світом, що молодь має право на освіту, що вона має широкій доступ до вищих шикл. Це було так, але не для української молоді. Доступ мав за шидівська молодь, прикладом може бути Київський університет. На історичному факультеті (так само і

на всіх інших) було понад 50% жидів, тоді як на Україні (Нідні-привський) живе українців понад 35 мільйонів, а жидів тільки два з половиною. І така картина по всіх вищих школах.

Совети козирали перед всім світом, що молодь в СССР має доступ до державної влади. Насправді цього не було. Правда, на сесіях Верховного совету час від часу вислупували там, як Марія Демченко. Але що це за депутати? Це був значайнісний баласт. Вони не мали жодної своєї думки і гонорили тільки те, що манисали жиди. Це була бутафорія, як говорили люди пре ці виступи.

Займали будь-які високі посади в державному апараті і в народньому господарстві молодь не могла, бо треба було мати або великий партійний стаж, або жидівське походження (розум і здібності не брались до уваги).

За останні роки жидівсько-більшовицького панування перспектива для молоді зовсім замкнулася. Плата за навчання, повбавлена стипендія в умовах советської дійсності означало не що інше, як позбавлення молоді діявати освіту. Учитись мо-

гли тільки діти жидів і більшовицьких заправил, бо вони мали гроші і зв'язки. На кафедрі вищих шикл все більше і більше протискувались жиди, витісняючи українців. Для українців відкривалася широка дорога до шикл трудових резервів, де остаточно з них вибивалося все національне і все людське. І на кінець над молоддю України висіла кривава лапа НКВД, яка пагудувала їм, що на Україні велено жити українцям (та й то не всім). Велено в поті лияти свого заробляти сухий огризок хліба, запанували жиди при комунізм, а Сталін скривив це своєю «муштрою». Ви маєте широку перспективу, що записана в конституції, а здійсниться вона десь там в комунізм, а поки що трапляйте і мовіть! Таке було запам'яте життя української молоді, така була її «світла» перспектива.

В сьогоднішній новій дійсності створюється перед українською молоддю цілком інший світ. Перед українською молоддю великі можливості, але й велика національні обов'язки.

Невідкладні завдання

По небу низько клубочаться отари хмар, швидко пропливають над землею і зникають десь за обрієм. Верхів'я дерев уже забарвилось жовтогарячим кольором, і листя з першим похолом вітру зривається й золотить землю.

Осінь. Чудова пора! В ці дні у нашого хлібороба багато клопоту: осіння сімба, могольба, копання буряків, картоплі та збирання овочів. Усе, що виродила свята земля, треба долаці довести. Недарма ж мудре народне прислів'я каже, що «осінній день рік годує». А тут ще потрібно закласти основу під врожай наступного року — на зяб впорати.

Осінь у цьому році надто сприятлива для успішного завершення всіх сільсько-господарських робіт. Погодні сонячні дні так і кличуть у степ пройтися за плугом по родючому чорнозему, затагнувши лущку, розкостити пісню: «Туман хвилями лягає по степу німому...».

Але чому в ці прекрасні радні дні на полях тихо? Чому ще так рідко зеленіють ґруна, чому сільські землі неспорані лишасться? Адже на значному просторі України вже виродили гармати визвольної війни, і «лани широкополі» чекають тепер на свого вільного, справжнього господаря.

Вийдіть за місто, завітайте в будяке село Київського району, завітайте, чому з осінньою сімбою не звільняється, чому повільно на зяб орять?

— Бракує тягла, — почуєте від селян, — реманент більшовиків поїхавши.

Але подекуди осінні роботи гальмуються через очікування на нову земельну реформу, деякі селяни сіють тільки для власного вжитку. Що правда, це поодинокі явища. Взагалі ж українське селянство вже збагнуло, що старе підневільне життя остаточно кануло в вічність, що нинішній новий лад — це не сон, а здійснена здавна виплекана мрія. В таких селах наші хлібороби одержують землю, шобосно обробляють її, засівають добрим зерном.

Нинішній рік багатий урожаєм всіх культур, на які так задрю зазіхали московські ненажерливі загарики. З наказу кремльського

ката Сталіна вони намагалися в своїй безній злобі винищити всі засіви, знову приректи український наріз на голодну загибель. Але наше селянство не здалося ні на які провокації, самовіддано запобігало жидівсько-більшовицьким диверсіям.

Перешкоджаючи збиранню хлібів, більшовики на Лівобережжі забрали з сіл усе працездатне населення, загнанні його під Смоленськ на фортифікаційні роботи. І от тепер ми бачимо, що в цих районах багато хліба і доби лишається на полях у копах або в шокосах, а подекуди пізні культури ще й некошені. Стоять також неспорані великі плантації картоплі та овочів.

Та тепер у села повертаються тисячі молодих українців, що кинули зброю, не хотіли проливати кров за ненависну їм Москвіщину. Свідомі своїх національних прагнень, вони з новим запалом беруться за відродження сільського господарства.

Наша країна завжди була й є країною великого достатку хліба, пшуху та інших сільсько-господарських продуктів. Ми не можемо припустити, щоб багатий урожай залишився незібраним, щоб наші поля були необсіяні. Від цього значною мірою залежатиме непохитність економічної копі нашої рідної України, від цього залежатиме добробут української нації.

Пристоїлині села мають досить розвинуте парниково-тепличне господарство, що відіграє важливу роль в круглолітньому постачанні населення столиці свіжої городиши. Отже, потрібно подбати про підготовку до закладки парників, очистити короби, заготувати необхідну кількість землі та пною, відремонтувати велику кількість парникових рам тощо.

Визволене сід більшовицького ярма українське селянство дедалі, то більше усвідомлює, що до старого вже немає вороття, що воно працює тепер тільки на себе, тільки на благо своєї вільної невини-України. Тож немає сумніву, що наші працьовиті хлібороби з новою енергією широ стануть до праці, перебудують своє господарство на нових засадах і з честю впораються з черговими осінніми завданнями.

О. ЯРЕСЬКО.

В Україні — по-українському!

На рідній землі

У голосний дзвеніть лопат і веселий жіночий гомін виплесна слова жартівливої української народної пісенки:

Батько й мати у колхозі,
Діти плачуть на дорозі,
Як побачать гепоу, —
Ховаються в кропиву.

Заспівала це сандюка білява дівчина. Їй почали підтягувати подруги, що тут же поруч копали дорядні буряки поблизу села Фарбоване, Яготинського району на Полтавщині.

І до болю правдиві слова жартовливої і, разом з тим, сумної пісенки відкликали небесні сподани про недавнє, назавжди минуле тяжке життя під жидівсько-більшовицьким ярмом. Адже ще злітку всі опі дівчата й жінки виходили працювати на цю ж таки широку плантацію буряків тільки для того, шоб відбутися важку повинність та за довгий робочий день ледве півтрудодня виробити. А цілий трудодень той цінувався в колгоспі — 200 грамів збіжжя на кінець року і що-

дні скільки завгодно хвороби від застуди та постійного недоїдання. Зітхнула Уляна Іванівна, піддавшись спогадам. Зітхнули ще кілька жінок, що сиділи біля великої зеленої купи й спиртно чистили буряки.

— Скільки горя винито, скільки сліз отих авліто, — озвалася Уляна Іванівна.

— У тридцять третьому четверто діток з голоду Богові душу віддали. Ми з чоловіком попухли були, ледве ноги волочили, бо їли ж одну тую брудну ряску з болота, святою водицею запиваючи та в колгосп на роботу поспішалося. А ще приїде бувало отой жидюга з Яготина. «Ледарі, — кричить, — я покажу вам, де раки змувають, якщо норми не вироблятимете». І виробляли. Москову з жидовою годували, а самі.. мало не все Фарбоване з голоду вмерло.

Та й не тільки по Фарбованому голодна смерть гуляла. У Нечипорівці, в Лисняках, Яготині — по всій Україні, як мухи на хо-

лоді, люди з голоду мерли, а прокляте гепоу навіть на маленьких дітей жах наганяло.

— Що там тридцять третій егадувати, коли в сорок першому жидова та НКВД нас на голодну смерть приректи збиралися, — зауважила завжди мовчазна Явдоха. — Хвалити Бога, що весь хліб та буряки не встигли знівечити, а худобу геть усю на Москівщину вигнали.

— Подавляться, — відказала Уляна Іванівна, — бо бачила я, яка з того користь. Ото як залетіли енкаведисти в колгоспний корівник (а мій Олексій доглядачем худоби тоді був), приставили його наган до потлини, виганяти худобу наказали. Діватесь нікуди, — потнав Олексій худобу з двору, обіцяв швидко повернутися.

— Ждала його день, ждала три дні та й пішла ото доганяти, шоб з біди визволити, бо я ж таки жінка з бувалих.

Надивилася тоді отих порядків при перегові. Йшла худоба шляхами й полями, слину з рота клубами пускала, гинула по дорозі, бо на ящур геть уся захворіла.

Орденоносець Вакула

(Образок советської школи)

— Пісню про Сталіна.
— Скажи напам'ять.

Руденко говорить.

— Тепер проаналізуємо біля дошки речення: «Сталін батько трудящих всього світу». Аналіз доводиться повне незнання учнями грамматики. Лунає дзвоник.

— Діти, на завтра вивчити напам'ять вірш Джамбула Джамбаєва «Сталін».

На перерві інспектор, зібравши нас в коло, з захопленням вихваляв чудові методи комуністичного виховання, запроваджені Вакулою. І ніхто не бачив, як в куточку сумно плакала скривджена українська мова.

Урок арифметики. Вакула диктує задачу: «Колгоспник одержав на трудодень 3 пуди пшениці, 2 жита, 4 пуди картоплі, 7 пудів

овочів і 6 пудів вівса. Скільки всього пшениці, жита, картоплі, овочів і вівса одержав за рік колгоспник колгоспу ім. Сталіна, якщо він мав 1273 трудодні? Записати? Ти чого, Степаненку, смієшся?

— Коли ж це колгоспник стільки одержував і мав стільки трудоднів?

— Я за тобою, Степаненку, давно приглядаю. Батько твій — ледар і дід його був середняк, а бабка твоя ще й досі Богу молиться. Гляди мені, класу не розкладай. Розв'яжуйте задачу.

— Прекрасно, надзвичайно! — захоплювався інспектор. — Як зміло і тактовно запроваджені навіть на уроці математики принципи комуністичного виховання. Зразково!

М. ВОЛЯ.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОК

Це — найпортативніший театр у світі. Все обладнання його — костюми, декорації, освітлення, розкладна сцена, разом з «артистами» вільно зміщується у велику скриню.

Може саме тому ляльковий театр іде з своєї давнини набувши такого величезного поширення на всій земній кулі. Ляльковий театр, що виник у Єгипті, нараховує понад чотири з половиною тисячі років свого існування.

Виникло багато різних видів лялькового театру — маріонетки, фантомі (петрушви), явайські ляльки тощо. Але, різні системою, всі лялькові театри мають єдині, дуже характерні цінні риси — оперативність, сила впливу, мінімум витрат, можливість організувати вистави при будь-яких умовах.

Але ще більша цінність таких театрів в тому, що вони мають повну можливість у власній ляльковий театрам сатиричній формі дуже швидко і влучно відгукуватися на тематичну сьогодишнього дня.

Більшовики добре знали, що прищеплення комуністичних «вістин», бредівки, безсоромні казки про «райське життя» в майбутньому, нищення психіки українського народу, моральне поневолення свободлюбивих українців — справа далеко не легка. Тому провадилась шалена пропаганда серед наймолодших громадян — дітей. Адже дитячий розум швидше сприймає.

В почесній справі виховання дітей в душі безмежної відданості самостійній Україні, прищеплення їм славних традицій вкраїн борців за справжню волю України широку участь може взяти ляльковий театр.

Один з старіших і кваліфікованих працівників мистецтва ляльководження М. І. Козловський, багаторічний керівник одного з найбільших на Україні лялькових театрів, якому разом з кількома артистами його колективу пощастило зберегти все потрібне театральне майно, приступив до поновлення роботи українського лялькового театру. Показує, як то кажуть, «на ходу» є три спектаклі — дитяча комедія опера «Роза-дереза» Лисенка, «Три поросят» за Лисенком та «Біт з чоботях» Перро. Є чимало естрадних, народних, танцювальних номерів, гуморесок, пародій, жартів тощо.

Крім вистав на стаціонарі, театр виїжджатиме до будинків з великою кількістю дітей, у школи, сиртські будинки, а також даватиме вистави і для дорослого глядача, в першу чергу для частин німецької армії.

Сектор мистецтва міської управи повинен подати маленькому колективу велику допомогу на перших кроках його роботи, насамперед надати театрові приміщення. На нашу думку, невелике приміщення кол. клубу працівників мистецтва повністю відповідає скромним вимогам цього театру.

К. ДНІПРОВ.

І проходила та череда — здорові корови ноги підламували, бо всіх їх уражав ящур. Рознесли тепер цю хворобу по всій Москівщині, а комісари суворо наказали людям мовчати про це, мовляв, воєнна таємниця.

Отак і Полтаву помянула, Олексія не знайшовши. Пропала, думаю і його череда, хоч би самого більшовики живим випустили. З цими думками аж до станції Прудяте, що за Харковом, дійшла. Заглянула на перегінний пункт поблизу станції, про Олексія спитала.

— Какой тебе Олексій? — гримнув на мене зарослий чорною щетиною начальник пункту. — Тут їх, — каже, — з свічкою не знайдеш, повтікали гаді — одна дитвора худобу гонить.

— Глянула на вигін, видимо-невидимо корів, і в усіх слина влбумом з рота. Ящур. Лежить худоба, не може йти.

— То що ж це ви з нею робитимете? — питаю дітей-перегінщиків. — Гнатимемо, — кажуть, — доки вся подохне, а потім убіє дологи та й латата додому.

Вирішила і я тоді повертатися

в село без Олексія. Та не так це швидко. Підійшов отой самий начальник з якимось комісарчиком, наказали йти за ними. Привели в хлів, що бійнеко звався (хворих корів там дорізували) і запропонували шкіру здирати з забитої худоби.

— Господь з вами, адже і я могу захворіти на ящур, — кажу їм.

Тоді підійшла до мене людина в жовтому кашкеті, професором Харківського ветеринарного інституту назвалася.

— Не бійтеся, — говорить, — ящур вражає тільки ноги й язик у корів. А якщо ці частини тіла вилучити в худобині, то тулуб її можна навіть їсти, нічого не болячись. Порядку тільки в нас немає.

І я таки переконалася, що професор мав рацію, кажучи про порядок.

Приїжджали на перегінний пункт з харківського обкому партії і з обласного НКВД. Всі говорили, що м'ясо дорізанних корів дуже хороше, що його треба

(Закінчення на 4-ій стор.)

НОВИЙ КИЇВ

ПРОМИСЛОВО-ТОВАРНІ КРАМНИЦІ

На кварталі Хрещатика, між Фундуклівською вулицею та Бульваром Шевченка, лишилось кілька уцілілих крамниць: меблева, фарфор-фаянс-шкла, випадкових речей і інші.

Крамниця на Хрещатикі № 48, маючи меблевих виробів на 24 тис. крб., 8 жовтня відкрила свої двері.

на карбованців, на базі колишнього універмагу — більш як на 2 млн. крб.

Перший райпромторг відкрив також галантерейну крамницю на В.-Васильківській вулиці, в якій було крму на 35 тис. крб.

В крамниці фарфор-фаянс-шкла збереглося майже на 60 тис. крб. різних виробів.

Звільнення церков від архівів

Майже всі архівні фонди міста Києва збереглися від знищення або пошкодження. Але більшість з них розташовані в церквах.

Сьбовий — у церквах Києво-Печерської Лаври.

Щоб звільнити церкви боже від архівосховищ, Київська міська управа відвела для них ряд будинків на терені Лаври.

Після переміщення архівів у нові сховища ці заклади розпочнуть свою наукову роботу.

Фото для населення

З появою електричного в місті буде відкрито 20 державних фотоательє та майстерень для обслуговування населення.

Для фотоаматорів відкриють 2 лабораторії. Тут вони зможуть дати проявляти свої негативи, видрукувати або збільшити фотознімки.

Цим днями на Бесарабському, Житньому та Галицькому базарах відкриються 4 фотографії, які працюватимуть при денному освітленні.

Духовий музичний оркестр

При обласному управлінні Української поліції створено духовий оркестр. До оркестру прийнято 50 кваліфікованих музикантів, які вже кілька днів проводять тренувально-навчальну роботу.

ві квіточки», «Українське полурі», «Блатва в храм» тощо.

Поряд з цим ведеться жвава підготовча робота по створенню українського джаз-оркестру.

На рідній землі

(Закінчення)

продати населенню. Обіцяли машини для перевезення прикладати. Та машинами в той час жиди й енкаведисти своїх друзин з Харкова в Росію вивозили, а решта автотранспорту зайнята була воїнами на кладовища розстріляних людей.

А тим часом свіже м'ясо почало смердіти. За три дні, що я там була, аж п'ястот центнерів його в землю закопали, хоч люди в Харкові забули, яке воно й на колір, оте м'ясо.

Отак-то сталінське піклування про живих людей. Жиди з комісарами, як ті сім тощих фараонових корів, що з'їли сім корів повних і самі не наситились.

Плюнула я на мерзенні більшовинські справи та й подалася вночі з поганого табору. А йшла додому — лють у мені закипала на людоненавистливців, що обікрали й знівечили 20 років нашого життя...

Навіщо це ти, жінко, про більшовинські воєнні таємниці розповідаєш? — почувся зза спини жарівлівський Олексійв голос. А по

хвилни Олексій серйозно вже додав:

— Прийшов оце подивитися, як ти тут бурячки копаєш. Не на більшовинів же тепер працюємо. А щодо череди, вигнаної знаказу НКВД, то Олексій з нею далі Сухий-Болота не ходив. Загнав тихенько худобу в густі очерети та й ховався там з нею аж поки більшовики втекли. Пригнав потім усю череду назад, одним з перших на селі за діло взявся.

І кипить тепер, вирве навкруги життя. На буряках дзенькають лопати, блищать вичищені гострі ножі, відгинаючи гичку від свіжо-викоханих плодів, риплять воли, прямуючи від плантації до цукроварні.

А за буряковою плантацією генген, свільки око сягає, поростає люди, над іншими роботами, будуючи своє нове життя на рідній українській землі. І погнав ланами вітер пісню, що її знову заспівала синьоока білава дівчина:

Гей, гей, рідна Україно, Роздвітай барвисто.

Комісар з жидом загинув, — Вільне село й місто.

П. ХВИЛЯ.

ЗАГУБЛЕНІ ДОКУМЕНТИ:

Пашпорт на ім'я ВИШНЕВСЬКОЇ Палажки Федорівни, народж. 1922 р.

Пашпорт на ім'я РУХЛЕНКО Надії Яковлівни, народж. 1912 р.

Пашпорт на ім'я ПОЛОЗ Марії Павливни, народж. 1893 р.

Військовий квиток та довідку медичної комісії райвійськкомату на ім'я МОЦЕПАБА Михайла Георгійовича, народж. 1916 р.

Пашпорт на ім'я ВОРОНИ Ольги Іванівни, народж. 1914 р.

Пашпорт на ім'я ОРЕХОВОЇ Галини Яковлівни, народж. 1920 р.

Пашпорт на ім'я ЦИГАНЬОВОЇ П. П.

Пашпорт на ім'я ВИБОРНОГО Івана Миколайовича.

Пашпорт на ім'я РУДІКОВСЬКОЇ Софії Янівни.

Пашпорт на ім'я ФЕДОРОВОЇ Валентини Олексіївни, народж. 1922 р.

Пашпорт на ім'я ПЕТРАШ Галини Антонівни, народж. 1899 р.

Пашпорт на ім'я ДУНАЄВСЬКОЇ Олени Павливни, народж. 1892 р.

Пашпорт та військовий квиток на ім'я ПАНІЧА Василя Володимировича, народж. 1892 р.

Пашпорт на ім'я ТВБЯГІНОЇ Тамари Олександрівни, народження 1906 р.

Пашпорт на ім'я ЮР'ГВА Федора Федоровича, народж. 1899 р.

Пашпорт та військ. квит. на ім'я СЕРГІЄНКА Миколи Никифоровича, народж. 1905 р.

Пашпорт, метрика та атестат про закінчення педагогічного інституту на ім'я БОЛЕСНИК Марії Марківни, народж. 1910 р.

Пашпорт та військ. квиток на ім'я ІВАНОВА Я. А., народж. 1896 р.

Пашпорт на ім'я АНТОНОВА Ігоря Олександровича, народж. 1924 р.

Пашпорт та труд. кн. на ім'я СИДОРЕНКО Євгена Петровича, народж. 1900 р.

Пашпорт на ім'я ТІТОВОЇ Марії Василівни, народж. 1898 р.

Пашпорт на ім'я НИКОЛАЙЧУГА Єфрема Миколайовича, народж. 1904 р.

Пашпорт та військ. кв. на ім'я БАРНЕНКА Всеволода Миколайовича, народж. 1920 р.

Пашпорт на ім'я НАВАЛЬСЬКОЇ Стефанії Антонівни, народж. 1916 р.

Військ. кв. та труд. кн. на ім'я ЛОГВИНЕНКА Федота Івановича, народж. 1913 р.

Військ. квит. на ім'я СУХОНОСА Петра Федоровича, народж. 1916 р.

Пашпорт та трудова кн. на ім'я СИНИЦЬКОГО Бориса Яковлевича, народж. 1906 р.

Пашпорт на ім'я БОРНЄВІЧА Антона Івановича, народж. 1877 р., та ДИШЕР Лідії Антонівни, народж. 1906 р.

Пашпорт на ім'я БАРТАБАГВА Дмитра Павловича, народж. 1919 р.

Пашпорт на ім'я БОСТРИЦЬКОЇ Ольги Дмитрівни, народж. 1914 р.

Пашпорт та метрика на ім'я ГРИЦУН Валентини Григорівни, народж. 1915 р.

Пашпорт та свідоцт. про закінч. серед. шк. на ім'я БРЕЩЕНСЬКОЇ Надії Сергіївни, народж. 1906 р.

Пашпорт на ім'я СІДЕЛЬНИКОВОЇ Фатїї Петрівни, народж. 1897 р.

Пашпорт на ім'я КАСАТІНОЇ Суслани Аркадіївни, народж. 1899 р.

Пашпорт та військ. кв. на ім'я ЛИСОВА Мусія Михайлівни, народж. 1886 р.

Пашпорт на ім'я БОЦІАР Галини Олександрівни, народж. 1922 р.

Пашпорт на ім'я ТОМАШКЕВИЧА Ольги Федосіївни, народж. 1914 р.

Пашпорт на ім'я СЕЛЯРСЬКОГО Станіслава Болеславовича, народж. 1923 р.

Пашпорт, райобласійський кв. та спільн. кв. на ім'я ШЕРШЕНЕВА Василя Митрофановича, нар. 1893 р.

Пашпорт, труд. кн. та атестат на звання вчительки на ім'я ПОЛЮС-БЕВІЧ Нони Тимофіївни, народж. 1891 р.

Пашпорт на ім'я СТАДНИК Марії Юхимівни, народж. 1907 р.

Пашпорт, військ. кв. та труд. кн. на ім'я РИБАЛЬЧЕНКА Михайла Григоровича, народж. 1892 р.

ОБ'ЯВА

УСІМ ЛІКУВАЛЬНИМ та іншим закладам,

що були у віданні колишнього Червоного Хреста, треба подати докладні відомості про персонал та стан майна до Головної управи Українського Червоного Хреста (Київ, Пушкінська, 30).

Відділ охорони здоров'я Київської міської управи.

ОБ'ЯВА

Медичні заклади м. Києва,

що зареєстровані у відділі охорони здоров'я при Київській міській управі,

повинні негайно подати до відділу охорони здоров'я (Бульвар Шевченка, 18, кімн. 26) заявки про потребу ім кількість палива на паливний сезон 1941-1942 р., зазначивши кількість топок та кубатуру приміщення.

Відділ охорони здоров'я Київської міської управи.

КИЇВСЬКИЙ ПРОТЕЗНИЙ ЗАВОД

розпочав роботу по прийому від населення замовлень по ремонту протезів.

Звертатись щодня, крім неділі та свят, на адресу: Флорівська вулиця, № 4.

ЛИВАРНО-МЕХАНІЧНИЙ ЗАВОД,

що міститься на Бульварі Шевченка, № 27,

приймає різні замовлення на чавунне та бронзове литво.

Дирекція.

ОБ'ЯВА

Продаємо, БЕРЕМО та купуємо:

ОДЯГ, ВЗУТТЯ, ГАЛАНТЕРЕЮ, МАНУФАКТУРУ, ГОСПОДАРСЬКІ РЕЧІ, КИЛИМИ, АНТИКВАРНІ, БУКІНІСТИЧНІ та інші товари як нові, так і уживані, від громадян та підприємств.

Звертатися: Фундуклівська, 32, КОМІСІЙНА КРАМНИЦЯ.

- Пашпорт на ім'я БАРЦЕВОЇ Наталки Михайлівни, народж. 1899 р.
Пашпорт на ім'я ЛУБІНОЇ Євгени Михайлівни, народж. 1897 р.
Пашпорт на ім'я СЕМЕРИГА Івана Петровича, народж. 1892 р.
Пашпорт на ім'я СІДОРЕНКО Галини Михайлівни, народж. 1895 р.
Пашпорт на ім'я ТКАЧУК-СМИБОВ Дарії Ігнатівни, народж. 1903 р.
Трудова книжка, документ про звільнення з полону, копія свідоцтва про закінчення 7 класів на ім'я БЕБЕМИ Михайла Опанасовича, народж. 1918 р.
Пашпорт на ім'я ХАРЧЕНКО Анастасії Григорівни, народж. 1919 р.
Пашпорт на ім'я ДОМАШЕНКА Івана Яковлевича, народж. 1889 р.
Пашпорт, військ. квиток на ім'я ШИТИНА Мартина Йосиповича, народж. 1895 р.
Пашпорт, військ. квиток на ім'я АБІНШИ Федора Марковича, народж. 1896 р.
Пашпорт, метрика та студент. кв. на ім'я ЛЕСЬКОВОЇ Надії Юхимівни, народж. 1921 р.
Пашпорт на ім'я ЧЕРЕПІНОЇ Олександри Сильвестрівни, народж. 1909 р.
Пашпорт та трудова книжка на ім'я БОРЕПАНОВА Пантелеймона Івановича, народж. 1887 р.
Пашпорт, диплом про закінчення Київської торговельної школи на ім'я ЗАТУЛІВІТЕР Віри Свиридівни, народж. 1923 р.
Пашпорт на ім'я ІЛЬІНОЇ Віри Миколайівни, народж. 1899 р.
Пашпорт, трудова книжка та диплом про закінч. університету на ім'я БУПЕРОГІ Віри Володимировни, народж. 1902 р.
Пашпорт на ім'я НЕБОРОВОЇ Тетяни Авраамівни, народж. 1912 р.
Пашпорт на ім'я ДЕМБОВСЬКОГО Юлима Петровича, народж. 1887 р.
Пашпорт на ім'я РУМЯНЦЕВОЇ Віри Вікторівни, народж. 1901 р.
Військ. квиток, профес. кн. та довідка з місяця роботи про звільн. з будівництва № 1 на ім'я АНЦІЛОГОВА Бориса Івановича, нар. 1890 р.
Пашпорт, тимчасове посвідч. про відношення до військ. служби та трудова кн. на ім'я НАУТНЬКОГО Трохима Тодосійовича, народж. 1896 р.
Пашпорт на ім'я ОЛЬШАНСЬКОЇ Галини Вікторівни, народж. 1906 р.
Пашпорт та довідка про народж. на ім'я НАВЛОВСЬКОЇ Клавдії Іванівни, народж. 1899 р.
Пашпорт, військ. квиток та трудова кн. на ім'я ЯНІ Сергія Георгійовича, народж. 1903 р.
Пашпорт на ім'я ПОНОМАРЕНКА Якимина Семеновича, народж. 1910 р.
Профес. та військ. квитки на ім'я ПАЛЯРУША Апатолія Захаровича, народж. 1911 р.
Пашпорт, військ. кв., диплом про закінч. технічному шляхів та шосв., видане 5 жовтня 1941 р. командувачам табору військовозапасних на ім'я ПРОХОРОВА Андрія Максимовича.
Пашпорт, свідоцтво про закінч. технічного закладу, училища та посвідч., видане 5 жовтня 1941 р. командувачам табору військовозапасних на ім'я ХАЙЛОБА Костянтина Івановича.
Пашпорт, військовий квиток та довідка на радіоприймач БУС на ім'я ОСТАПЕНКА Івана Трохимовича, народж. 1894 р.